

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

ЊЕЗИНА СВЈЕТЛОСТ КЊАГИЊИЦА

О Л Г А Д А Н И Л О В А

Посред радости нашег Владајућег Дома, ево га испуња велика жалост; посред одушевљења цијеле Црне Горе, којјем поздравља сродивање свог Књажевског Дома са италијескијем Краљевскијем Домом, Црногорци од мора до Таре искрено учествују у тој тузи Дома Петровић-Његоша.

Њезина Свјетлост Књагиница Олга, једино дијете бесмртнога Књаза Данила, посљедња мила сестра Његовога Височанства, срећновладајућег нашег Господара, Књаза Николе, послје дуге неизлечиве болијести преставила се у Млецима 9 септембра.

И ако љекари нијесу никаквој нади мјеста остављали, љубав сродничка до посљедњег часа надала се, као што се надала и Свјетла Болесница, да ће се отети болијести и прилијети на предстојеће весеље Свога Дома.

Послије смрти своје матере, блаженопочивше Књагинје Даринке, која ју је била поразила, у њежноме загрљају Свога Узвишенога Брата, Његовог Височанства Књаза Николе, који је није другчије љубио него рођену Сестру, у топлој сродничкој љубави цијелог Владајућег Дома, у оданости и милошти цијелог народа, Књагиница Олга, за вријеме свог подужег борављења на Цетињу, била је синула у цијетајућем здрављу, што никад није прије, у ком је пошла код своје старе мајке, госпође Квеквића, у Млетке, да јој шћеринском љубави посљедње горке дане тјешти; и прошле године је добру старицу оплакала и сахранила.

Иза тога појавила се болијест, која је захтјевала, да зиму проведе у Кајру; а овога љета болијест сасвијем отме маха, којој ево и подлеже.

Њезина рана смрт како у Владајућој Кући, тако у свој Црној Гори, потреса успомене, пуне највећније милоште, најсветије благодарности и највећег поноса, које су везане са славијем именом Књаза Данила; оне су вагда живе успомене Књагиницу Олгу свуда пратиле; и овијем светијем успоменама, орошену сродничкијем сузама, данас спуштамо је у свето почивалиште, покрај Њезинијех Славицјех Предака, као Њихову достојну потомкињу.

Вјечни покој праху Њезиноме!

Њезина Свјетлост Књагиница Олга рођена је на Цетињу 7 марта 1859. Настанивши се Књагинја Даринка у Млецима, ту је посветила сву своју бригу око васпитања своје јединице; и Књагиница Олга била је васпитана тако, да је част чинила Своме Дому у сваком Књажевском кругу, што најбоље свједочи велики углед, који је уживала у Млецима, како у највицијем круговима, тако и у народу.

Свјесна славнога имена Своје Куће и Свога бесмртног Оца, то Лој је име највиша светниња на земљи била.

У понедељник, у 2 сата послје подне, велико звоно манастирско огласило је смрт Њ. С. Књагинице Олге. Високопреосвештени Митрополит, г. Митрофан са свијем великодостојницима похитали су у Двор, да изразе Његовом Височанству Господару и осталијем Члановима Владајуће Куће своје дубоко учешће у жалости; па је пристуило и грађанство у великом броју. Међутијем су били затворени сви дућани и кафане у знак жалости.

Његово Височанство Господар, који је посљедњијех дана све више забринут бивао, био је у великој тузи.

У 5 сати су звонила сва звона на парастос у манастирској цркви, на ком је присуствовала Књажевска Породица, руски, француски и грчки дипломатски преставници, великодостојници са госпођама, у прилику, и мноштво грађанства.

Тужна вијест била је одма саопштена свијем властима по земљи и наређена корота за шест неђела.

У уторник била је задупна архијерејска литургија са парастосом у катедралној цркви, у присуству Књажевске Породице, дипломатског тијела, великодостојника са госпођама, сви у паради и у прилику.

Послије службе дипломатско тијело одило је у Двор, да паразе своје саучешће у жалости.

У Млецима није било спротода, него је одма сјутри дан тијело Свјетле Покојнице тихо пренесено из куће на нарочити параброд угарско-хрватског друштва „Црквеницу“, уз пратњу двају мјеснијех грчкијех свештеника, грчко колоније и пријатељскијех фамилија, у великом броју гондула.

Њезино Величанство Краљица Маргерита послала је дивни вијенац од живога цвијећа; као што је Његово Краљевско Височанство Дука од Бенове, пошто је наступила опасност у болијести, сваки дан добилао телеграфски вијештај о току болијести Њезине Свјетлости; а Његово Краљевско Височанство Комте од Торино, на повратку с њемачкијех војенијех маневра, лично је долазило у стан Њезине Свјетлости, да се извијести о Њезином здрављу.

Такођер су многобројне фамилије из мјесног аристократског круга положили дивне вијенце од свјежега цвијећа.

Параброд је кренуо из Млетака у уторник послје подна. Мртво тијело Њезине Свјетлости пратили су из Млетака: гђа Аспазија Квеквић, тетка Свјетле Покојнице, и адјутанти Њиховијех Височанстава г. С. Ђурковић и госп. Пејановић.

Параброд је стигао у Котор јучер, у четвртак у јутро, гдје су мртво тијело Књагинице Олге прихватили два свештеника: поп Јован Радовић с Његиша и поп Илија Јовићевић с Ријеке. Од стране владе били су сашли у Котор на дочек: г. министар Нико Матановић, замјеник нашег министра иностранијех дјела, г. командир Митар Бошковић Мартиновић и официр г. Стево Јовићевић, којима се придружио наш агент у Котору, г. Перо Рамадановић.

На обалу котореку био се слагао велики народ, а на православнијем црквама звонила су сва звона. У осуетну котореког епископа, Преосвештеног Герасима, изашло је на суерет крестом и чирацима шест свештеника и два љакона. Такођер су биле изашле све мјесне власти војничке са генералом Манојловићем на челу, и грађанске са општинскијем преставништвом, у паради. Сав гарнизон био је на обали упараћен, и кад је котореко свештенство отелужило кратки помен над мртвачком скрином, у три пута је плотунима пуцао. И свечани спровод кренуо је из Котора у 7 сати, уз груквање тонова мртвачкијех метцима. За колима су ишли госп. генерал Манојловић и г. министар Нико Матановић, на остале котореке власти са ивицијем преставницима и велико мноштво народа.

На Шурању је котореко свештенство извршило други помен, па је отоден тужни спровод, пошто је г. Матановић најтоплије захвалио свијем властима и с њима се опростио, наставио пут, уз пратњу двије црњачке чете котореког гарнизона; а звона са православнијех црквама једнако су звонила.

Његово Височанство Престолонаследник Књаз Данило и г. војвода Бошко Петровић са јединијем одјељењем књажевске гарде, са његушкијем главарима, са његушком четом војника, и са његушкијем свештенством, дочекали су тужни спровод на граници, у 11 1/2 сати. Ту је Његово Височанство Престолонаследник прегледао аустро-угарске чете, које су допратиле мртвачка кола, пдући једна чета пред колима, а друга иза кола, и руковоју се са њиховијем запоједником, захваливши му топлијем ријечима.

На Његишима је био изашао сав народ, и пристају је уз тужну пратњу. Са свијех многобројнијех његушкијех црква, које су биле отворене, са запаљењем свијећама, звона су мртвачки звонила. Дуга новорка пратила је мртвачку скрину до изнад Дугог Дола.

Под Његишима су били изашли на суерет Ђеклићи, и са њеклићке цркве звона су звонила; такођер Вајице у великом броју дочекали тужну пратњу, дочим су са бајичке цркве отворене, са запаљењем свијећама, звона звонила.

Његово Височанство Господар са Књажевском Породицом, дипломатско тијело са госпођама, сродници Свјетле Покојнице, великодостојници са госпођама, и све војничке и грађанске власти са осталијем чиновништвом, сви у великој паради и у прилику кренули су у сријетање у 4 сата послје подне.

За њима одма кренуо је из манастира крест са љацима основнијех и средњијех школа и са многобројнијем свештенством, на челу којег је био Митрополит, Високопреосвештени г. Митрофан.

На измаку вароши, код Врбе, спровод је чекала чета перјаничка са војном музиком, а грађанство је стало с једне и с друге стране пута.

Његово Височанство Господар са Књажевском Породицом и Високопреосвештени Митрополит са свештенством пошали су даље, док су тужни спровод средли. Ту је г. Митрополит прочитао кратки помен, па се стао развијати њежанствени спровод. На челу спротода одила је чета перјаничка, са војном музиком, за њом крест са љацима и њиховијем наставницима, пјевци и свештенство, за којнијем су слиједила четверопржни мртвачка кола, под баадакином од бијеле свиле, украшенијем златнијем фријом и китама, и покривенијем дивнијем вијенцима од свјежега цвијећа.

За мртвачкијем колима ишла је пјешнице Књажевске Породице, дипломатски кор, сродници покојничкини, великодостојници, и остали по церемонијалу упарије и раздатом, сви са воштанцама у руци.

Дворски лиферант, требињски филантроп г. др. Виктор Серавало послао је на поклон болници Данила I. више врста минералних вода, превојног материјала, вина хине, разних сирупа, пилула и других специјалитета. Управа болнице и овим путем топло захваљује честитом дародавцу.

Welsch.

Serb.

СВАКОЈ ПОШТОВАНОЈ ГАЗДАРИЦИ!

Која хоће да економично зготови укусну и добру белу или црну, а и тако звану турску кафу.

Изволите узети за

њемачку:

белу кафу $\frac{1}{3}$ део ФРАНКК'ОВЕ и $\frac{2}{3}$ - не зрпепе

црну " $\frac{1}{4}$ " " " $\frac{3}{4}$ " "

турску:

црну кафу $\frac{1}{5}$ део ФРАНКК'ОВЕ и $\frac{4}{5}$ - не зрпепе

ПРАВА ФРАНКК'ОВА КАФА

са доле-означеним жиговима гарантовано чиста је

[Али немојте узети нипошто онај сурогат у фишецима са слимама, јер та скупа слика

требала би да замени лошију каквоћу а за тако шта сигурно нећете хтети издавати новаца.

Права ФРАНКК'ова Кафа произвађа се из корена оплемењене и најфиније цикорије.

Добива се у свим бакалским радњама земље.

Најпонижнији

ЕНРИК ФРАНКК'А СИНОВИ.

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

У унутрашњости слабе се књиге само онима, који се до 14 септембра претплате, а претплату примаће дојелотписани.

Очекујући одзив онакав, какав заслужује ова рјетка књига, надамо се што обилнијој претплати.

Београд, 2 септембра 1896 год.

Јанковић и Бимбић

члвовници општине београдске.

(Књижевни оглас.) Отворен је упис претплатника за II. годину, у којој ће „Народна Школа“ излазити два пут мјесечно на табаку од 16 страна велике осмине.

Цијена је листу: за годину 4 динара. Претплата се прима и у таксеним маркама а најмање за пола године.

Програм је листа овај:

1. Чланци о питањима, која се тичу уређења наших народних школа и побољшања учитељског стања; 2. Расправе из области наставе и васпитавања у нашим основним школама; 3. Школска хроника, у којој ће се критички оцењивати званичне реформе просвјетне, расписи и наредбе просвјетних власти; 4. Писма и дописи о тешкоћама са којима се боре учитељи за школи напредак и за свој лични опстанак; 5. Вијести школске из српског и страног свијета; 6. Рад учитељских зборова, и 7. Књижевни прикази књига и листова намијењених народној школи.

Први број „Народне Школе“ изићи ће 15. септембра.

Претплата, писма и рукописи шаљу се непосредно уреднику и издавачу: Мих. М. Стевановићу учитељу у Пожаревцу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 13 септембра.

(Из Беча.) Његово Величанство Цар Краљ Франц Јосиф, послје доласка Њезиног Височанства Књагиње Милене у Беч, посјетио је Њезино Височанство у хотелу „Имперјалу“. Његова Свјетлост Књажевић Мирко дочекао је на вратима хотела Његово Величанство и испратио до кола. Ње кари су наишле стање здравља Свјетлог Књажевића најповољније.

(Деманти.) У посљедње вријеме разпосе по јевропскијем листовима разноврсне вијести о вјеридби Његовог Височанства Престолонаследника и Њиховијех Свјетлости Књагињица. У стању смо да изјавимо, да те вијести немају никаква основа.

(Лијепи примјер.) Госпођа француског министра Дебре била је изгубила оввијех дана на шетњи заруквицу од велике вриједности; послје узалудног тражења подгоричанин Василије Марковић доноси госпођи Дебре изгубљену драгоценост, не само не тражећи никакве награде, него је није хтио ни примити. Овај племенити поступак заслужује да се изнесе за примјер, и заслужује јавну хвалу.

(Упор.) У понедељник је била јака олуја с југа. Силни вјетар са кишом почео је у подне, па је трајао до пред вече. Такве олује није одавна било. То исто јављају из Бара и осталијех крајева. Наш народ такву непогоду на Скадарском блату зове упором.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Сибирска жељезница.) У Томск је стигао 5 августа први жељезнички влак. Од 31 маја 1891., кад се је почела градити велика сибирска жељезница, већ се је опеговано збило, да су поједини дјелови изграђени и предани промету. Тако је прошле године предан промету дио пруге од Чељабинска до Омска (793 километра), а у октобру пруга од Владивостока до Графскаје (414 километра). Сада се отвара пруга Омск-Томск, а још концем године отворити ће се и пруга од Краснојарског до Омска (1385 км.). — Цијела жељезница бити ће готова до 1904 године. Величина овог дјела најбоље се може просудити по бројевима. Из Париза до Цариграда износи дужина жељезничке пруге 3042 километра, а сјеверо-американска Пацифик-жељезница дуга је 5357 километра. Сибирска жељезница ипак бити ће дуга 7609 километра. Још боље илустрира величину ове радње сједеће: Удаљеност од Беча преко Варшаве у Москву износи 2007 километра, а за пут треба 2 дана и 9 сати; од Москве до Чељабинска преко Урала, опет 2007 километра, путује се 3 дана и 15 сати, укупно дакле 4014 километра и 6 дана путовања.

Од Чељабинска до Владивостока па тихом Океану износи дужина 7415 километара, а за пут треба 13 дана и 10 сати. Од Беча до Владивостока има дакле 11.429 километара и треба 19 дана 10 сати путовања. Све кад би једном на тој жељезници и кретали брзи влакови са 60 км. пута за сат, још би увијек требало с потребитима странкама за пут 9 до 10 дана. На жељезници од Њујорка до Сан Франциска (5357 км.) треба 6 дана за возњу. Изградња сибирске жељезнице поспјешити ће свјетски промет и прекратити пут из Лондона у Хангаски у Јапану и у Шангај у Кини за пуних 10 дана.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

ЦАРИГРАД, 7 септембра. — Откривена је радионица бомба у предграју Скутари.

РИМ, 7 септембра. — По листовима, поћи ће три ратна брода италијанска у Салонић или залив Бесике.

КАЈИРО 8 септембра — Дрвеници су напустили Керман. Египатска војска заузела је Елхафир. Губитак дрвеница велик, а инглеско египатске познати.

КОПЕНАГЕН, 8 септембра. — Руски Цар је примио барона Деказа, који му је поднио дар у име 8000 Француза, међу њима и Фора, који је био намијењен приликом Царевог вјенчања. Цар ће путовати у Инглеску на новом јахту „Стандарту.“

РИМ, 9 септембра. — Генерал Балдисера кренуће прекосјутра пут Масаве. Одјељење бродовла одређено за исток кренуло је под вицеадмиралом Каневаром. Поводом годишнице заузећа Рима, вице-мер држао је говор, који је закључио поздравом слободног Рима Пришцеци Јелени, уз бурно одобравање.

КОПЕНАГЕН, 9 септембра. — Цар и Царица кренули су пут Инглеске на јахту „Стандарту“, праћеном јахтом „Пеларном звјездом.“

КАЈИРО, 10 септ. — Египатске канонијере дошле до Донголе. Непријатељ узмице.

БУДАПЕШТ, 10 септембра. — На дотичну интерпелацију Банфи одговорио: да је тројни савез без промјене, и приликом посјете руског цара у Бечу да је постигнут споразум односно истока, да се уздржи status quo и развијање балканскијех држава.

ЛОНДОН, 10 септембра. — Канонијере су се вратиле од Донголе у Сафир, напавши Донгоду напуштеноу. „Дели-Њус“ доноси из Цариграда, да је била нова велика сјеча у вилајету Карпаутском.

ПЕТРОГРАД, 11 септембра. — Шишкин ће поћи у Париз, да дочека Цара.

ЛЕЈТХ, 11 септембра. — Принц Уелски и Војвода Конаутски са рускијем послаником пошли су у суерет на јахту „Стандарту“, који је био поздрављен пуцањем топова са ескадре. Принчеви и руски посланик пошли су на јахт да поздраве руска Величанства, која су била дочекана најодушевљеније. Пошто су примили поклонство општине Лејтхендинбурга, Величанства наставили су пут у Балморал гдје се налази Краљица, свуда одушевљено дочекани.

КАЈИРО, 12 септембра. — Подигнута је египатска застава у Донгоду.

РИМ, 12 септембра. — Генерал Балдисера и Валес отпутовали су у Масаву.

ПАРИЗ, 12 септембра. — Цар ће присуствовати полагању првог камена у великом мосту за изложбу г. 1900, који ће носити име Александра III.

ЦАРИГРАД, 12 септембра. — Црногорски министар Вуковић присио.

ЛИВЕРПОЛ, 13 септембра. — На скупштини против јерменскијех сјеча Гледстон предложио новјерење министарству, које ће учинити своју дужност у заштиту хришћана. Ако није могуће добити пристајање другијех држава, Гледстон је рекао, Ин-